

Chunka Tawaqayuq Chunka Suqta Yupaypa Pakasqa Willakuynin

Iskay ñak'ariy — Kimsa kaqnin bahagiya

Jeff Pippenger

2026-06-18

Lógica de Jones

Jonespa yuyaychananmi sinchi qaqqa hina allin: Apocalipsis chunka tawañiyuqpa ñawpaq angelqa qhepanta hamuq iskay angelkunamanta mana rakisqa kayta atinchu. Chay kimsa angelkunapa ruwasqankumanta trompeta angelkunawan t'aqasqa tinkisqanta riqsichisqanqa lliwpaq mana phalliy atina, sumaqta wichq'asqa. Paypa kallpachasqanqa mana iskayrayaypaqmi Apocalipsis chunka tawañiyuqpi kaq kimsa angelkunapi karqa; ichaqa paykunata “mana rakikuq” hina churaypaq yuyaychananqa, ñawpaqta paykunaq ñawpaqninpi kaq llapa angelkunapaqpas chay hinallata allinmi.

Imarayku paymi chay focuskasharqa Apocalipsis chunka tawa qillqapi kinsa angelkunaman, mana puchukayninman hina apamurqachu kikinpa lógicanta. Tukuy tukukuyninpiqa, pichqa, suqta, qanchis ñak'ariy trompetakunata Apocalipsis chunka tawa qillqapi kinsa angelkunawan tinkuchinapaq llamk'achisqan lógicaqa, hinallataq trompetakunaq siq'inta qanchis trompeta angelkunaq ñawpaq kaqman, huk kaqmanraq, kutichiypas uqhariq.

Chaynataq qhawarirqani Diospa ñawpaqenpi sayaq qanchis angelkunata; hinaspataq paykunaman qorqanku qanchis trompetakunata. ... Hinaspataq qanchis trompetayuq qanchis angelkuna waqaychayta qallarinkupaq wakichikurqanku. Apocalipsis 8:2, 6.

Angelkunakunaq qatiqninqa qallarín “qanchis” trompetayuq angelkunawanmi, hinaspa Apocalipsispi angelkunap siqinqa qallarín ñawpaq trompetamanta pacha, kinsa kaq angelpa uyariyninakama, bestiapa señalanmanta willakuyninpi. Jonesqa allintam reqsichin huk sapanchasqa kasqanta ñawpaq tawa trompetakunamanta qhipa kinsa ay trompetakunakama, imaraykuchus chay “tawa hinaspa kinsa” profetiko wakichiyqa tarikunmi iglesiakunapipas hinaspa sellokunapipas. Apocalipsis libropi kinsa testigokunapi sayachisqa kasqanmi atiyta qon chay rikuyta akllaqkunaman, chay qanchisqa, huk simbulokhina kaspanpas, tawatapas simbulokhina hinaspa kinsatapas simbulokhina ukhunchan.

Huk Sipasqa Tinkuy

Kay qhipa p'unchaykunapi riqsichisqanchikqa kaymi karqan: Apocalipsis chunka tawañiyuqpi ñawpaq kaq angelpas iskay kaq angelpas kallpachasqa kanku Islammanta pacha willakuyninwan, ñawpaq kaq hinaspa iskay kaq ay rikuchisqanwan; hinaspa kinsa kaq angelpa kallpachakuyninqa 9/11 p'unchaypi kinsa kaq ay hunt'akusqanwan ruwasqa karqan. Jonespa churanan rikuchisqanqa, (manachus payqa noqaypa nisqayta sut'incharqanchu) Apocalipsis pusaqniyuqpi ñawpaq kaq trompeta angelmanta qallarísqa Apocalipsis chunka hukniyuqpi kinsa kaq ay trompetakama llapa

angelkunaqa mana t'aqasqa hina t'inkisqa kanku Apocalipsis chunka tawañiyuqpi kinsa angelkunawan. Paykunaqa kikin profetiko siq'ipi unancha kanku. Chay hina reqsichisqa kanan tiyan sapa huk angel rikuchisqan ruwanakuna imayna kasqanta entiendenapaq. Chayrayku, qanchis iglesiakuna, sellokuna hinaspa trompetakuna qanchista rikuchisqanku hina, hinaspapas qanchispa llapan unancha ukhupi tawa hinaspa kinsa unancha kasqanta rikuchisqanku hina; qanchis trompeta angelkunamanta ñawpaq kaqmanta qallarispas kinsa kaq angelkama angelkunapa siq'inqa hukllachasqa llapanman hina qhawasqa kanan tiyan. Kayqa chunka hukniyuq angelkunapa siq'inta reqsichin.

Kimsa angelkuna, Apocalipsis chunka tawayuqpi rikuchisqa, Millerita-kunapa willakuyninpaqmi kanku, chaymi willarqa taripay kichasqa kasqanta; chaymanta qhipamanqa, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa willakuyninmi, taripay wichq'akuyta willakuspa.

Qanchis trompetakunaqa rikuchinku atiykunata Diospa providencial kayninwan llamk'achisqanta, inti yupaychayta obligaspa sayachiq nacionkunaman juicio apamunapaq.

Ñawpaq tawa waqra qapariykunakqa qawachin Kunti Roma suyupa aswan-aswan wañuyman chayasqanta wata 476 kama.

Pichqaq kaqtaq suqtaq kaqtaqmi reqsichinku Inti llaqtapi Roma nisqapa tukukuyninta, 1449 watamanta 1453 watakama.

Kimsa qhipa waqaychasqa trompetakunaqa kimsa llakikunaq Islamninta sut'ichanku.

Apocalipsis chunka capítulope ángel nisqapa Cristomi, paymi uraykamun qallariypi kuyuyta kallpachananpaq; hinaspataq Apocalipsis chunka pusaqniyuq capítulope yapamanta uraykamun, tukukuypi chay kuyuyta kallpachananpaq.

Qanchis kaq trompetaqa waqayta qallarín 22 octubre 1844 watapi juicio kicharisqampi, chaymi antitípico Expiación Punchaw kachkan. Jubileo trompetaqa Expiación Punchawpi waqachisqa kanan karqa. Chhaynaqa iskay trompetakuna juicioypi waqachisqa kanku: Jubileo trompeta hinaspa qanchis kaq trompeta.

Chaymi qanchis kaq killapa chunka kaq p'unchayninpi jubileo waqrapi qapariyninta waqyachinki; pampachakuy p'unchayninpi tukuy suyuykichispi waqrata qapariychinkichis. Hinaspa pichqa chunka watata ch'uyaqchaspa, llapa suyuykichispi llapa chaypi tiyaqkunaman kachariyta willakuychis: chayqa qankunapaq jubileo kanqa; sapankama runa kutimunqa herenciankaman, sapankama runa kutimunqa ayllunkaman. Chay pichqa chunka wata qankunapaq jubileo kanqa: mana tarpunkichischu, mana kkillanmanta wiñaqta allankichischu, nitaq mana pallankichischu mana rutusqa vidniykiya uvankunata. Levítico 25:9-11.

Leviticopi qatiq p'anqapi tarikusqa contexto, Israelpa "qanchis kutita" ch'iqichisqa kayninta reqsichin, chayqa rikuchisqa kachkan chay versículokunapi, paykunaqa pusanku Jubileo waqra waqachiya Yompi Expiación nisqa p'unchawpi.

Rimay Israelpa churinkunaman, hinaspa ninki paykunaman: Qankuna haykuqtiykichik chay allpaman mayqintachus qankunaman qusqayki, chayqa allpa samasqa sábadoyta waqaychanqa

Señorpaq. Soqta watakuna tarpuyki chakraykita, soqta watakunataq podayki uvasniyuq huertaykita, hinaspa pallayki rurunkunata. Ichaqa qanchis kaq watapiqa allpapaq kanqa samay sábado, Señorpaq sábado: ama tarpuychu chakraykita, amataq podaychu uvasniyuq huertaykita. Cosechaykimanta kkillanmanta wiñaqtaqa ama rutuychu, amataq pallaychu mana podasqa uvaykipa racimunkunata: allpapáqmi samay wata kan. Allpapa sábadontaqqa mikunapaqmi kanqa qankunapaq; qampaq, sirviqniykipaq, warmi sirviqniykipaq, minkasqa llamkaqniykipaq, hinaspa qanwanta kuska tiyaq huñu runapaqpas; uywaykikunapaqpas, allpaykipi kaq salqa animalakunapaqpas, llapa mirayninqa mikunapaq kanqa. Hinaspa yupaykuy qampaq qanchis watapa sábadonta, qanchis kuti qanchis watata; chay qanchis watapa sabadokunapa tiempontaqqa qampaq kanqa tawa chunka isqun watakuna. Levítico 25:2–8.

Millerqa reparaspa, iskay chunka suqta qillqapi Israelpa allpapa samana p'unchayta p'akispan taripanakusqanmanta, huk p'unchay wata kasqanmanta kamachiyta churarqa; hinaspa tarirqan huk wata kimsa pachak suqta chunka p'unchayniyuq kasqanta, hinaspa qanchis kuti kimsa pachak suqta chunkaqa iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka wata kasqanta, rimanakuyta p'akisqankumanta muchuyninpaq. Chaymi ñawpaq profetik chiqaq kayta pay tarirqan. Chayqa chay chiqaqkunapa cimientonmi, Kristuqa Millerpa llamk'ayninwan churasqan cimientota hunt'aspa. Jubileopa kornetanqa qispichiypa, libre kaypa willakuyninmi.

Qanchis kaq trompetaqa kinsa kaq ay haqaypi Islammi.

Ichaqa angelpa rimayninpa p'unchayninkunapi, qanchis kaq angel waqaych'ayta qallarisqan pacha, Diospa pakasqa yachayninqa hunt'asqa kanqa, imaynachus kamachiqnin profetakunaman willarqan hina. Apocalipsis 10:7.

Islampa qanchis trompetanqa huk hawamanta profetiku chiqaqmi, Jubileo trompetataq iñiypi chaninchasqa kaymanta ukhuprofetiku chiqaqmi—huchamanta qispichiypaq, chaytaq Sister White nisqanman hina, cheqaqpi kinsa kaq angelmi. Qanchis trompeta waqamusqan pacha ukhupi, “qhampiqpi Cristo kashan, gloriaq suyaynin” nisqa pakasqa yachayqa hunt'asqa kanqa, Cristoq Divinidadninta huk pachak tawa chunka tawa waranqakunapa runa kayninwan huñuchkaptin. Chaypacha Diospa sellonta chaskiqkunaqa waqaychana willayta trompeta willay hina willakuyanqaku, kinsa kaq llakikuynin hina rikuchisqa, hinaspataq kinsa kaq angelpa waqaychanan hina. Kinsa kaq llakikuyqa kallpachan kinsa kaq angelpa willayninta, maypachachus angelqa, Jesucristo kasqanmantapas mana pisi personajeyuq, makimpi huk willayniyoq uraykamun.

Ñuqanchik riqsispaqa, chayqa ñawpaq ñaqa iskay ñaqa waqaychasqakunaq pacha-profesíam kasqanta, ñawpaq angelpa willakuyninta kallpachasqanta; hinaspa kinsa ñaqa waqaychasqapa profesíam kinsa angelpa willakuyninta kallpachasqanta, chaymi trompetakunata reqsichkanchik hinataq: “Domingota kamachisqankuman kutichisqa Roma pataman apamusqa taripaykuna” nispa. Chay providencial taripaykunaqa, aswanraq qhipa kinsa ñaqa waqaychasa trompetakuna, Apocalipsis chunka tawañiyuqpa kinsa angelkunaq waqyay willakuyninwan tupachkanku hinaspa parallelakun. Iskay ñaqa waqaychasqa hinaspa iskay angel Millerita historiapi; kinsa ñaqa waqaychasqa hinaspa kinsa angel pachak tawa chunka tawayuq waranqakunaq historiapi. Ñawpaq pacha historiapi ñawpaq hinaspa iskay angelkunapa, taripay kicharisqanmanta willakuymi

kallpachasqa karqa Islampa ñawpaq hinaspa iskay ñaqa waqaychasqakunapa hunt'asqanwan. Tukukuy pacha historiapi kinsa angelpaqa, taripay wisq'akusqanmanta willaq willakuymi kallpachasqa karqa Islampa kinsa ñaqa waqaychasqapa hunt'asqanwan.

Qallariyninpi pas tukukuyninpi pas kallpachakuyqa rikuchisqa karqa Apocalipsis chunka kaq, chunka pusaqniyuq kaq angelwan, "pim chayqa mana aswan pisi personajechu Jesucristo-manta." Islam-pa hawapi willakuynin pas juiciopa ukhupi willakuynin pas hawapi kinsa kaq ay tukukuq trompetanmi, juiciopa ukhupi willakuyninta kinsa kaq angelpa trompetanmi. Islam-pa hawapi trompetanqa iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka watakunapa profecianmi, kinsa kaq angelpa ukhupi trompetantaq iskay waranqa kinsa pachak watakunam. Iskayninkuqa chayamuspa waqyarirqanku wañusqakunapa juicionpa kichariyninpi, hinaspataq iskayninkuqa hukmanta chayamuspa waqyarirqanku kawsakkuqkunapa juicionpa kichariyninpi.

Apocalipsis chunka kaq angelqa uraykamurqa 1840 watapi agosto killapa chunka hukniyuq p'unchawninpi, Islammanta willakuy qelqasqa profecía hunt'akusqanman hina; chayta ruwaspanmi, chay angelqa rikuchirqa Apocalipsis chunka pusaqniyuq kaq angelpa uraykamuninta, Islammanta huk profecía hunt'akusqanwan. Diospa taripayninpa domingo ley nisqapa hatarikuyninpaq 321 watapi, hinaspa yapamanta 538 watapi, soqta ñawpaq trompetakunawanmi rikuchisqa; paypa taripaynintaq utqayllamanta hamuq domingo ley nisqapa hatarikuyninpaq qanchis kaq trompetawanmi rikuchisqa, chaymi kinsa kaq ay y también kinsa kaq angelpas. Taripay qallariymanta waqyay willakuynin 1844 watapi octubre killapa iskay chunka iskayniyuq p'unchawninpi, hinaspa kawsakkunapa taripayninmanta waqyay willakuynin 9/11 p'unchawpi, iskayninkuqa qanchis kaq angelwanmi kallpachasqa karqa, Jonespa churakusqan qatinqinpi hina. Soqta trompeta angelkuna pusaqniyuq hinaspa isqunniyuq capitulokunapi; chaymanta chunka kaq capitulopi uraykamun angel, payqa mana pisiyachisqa personajechu, aswanqa Jesucristo kikinmi. Paymi angelkunapa qatinqinpi qanchis kaq, paypa qhepanta chunka hukniyuq kaq capitulopi hamun kinsa kaq ay, chaymi qanchis kaq trompeta, 1844 watapi waqaychayta qallarirqa, ichaqa angelkunapa seriepi pusaq kaqmi, chaymanta pusan Apocalipsis chunka tawan-niyuqpi isqun, chunka, hinaspa chunka hukniyuq angelkunaman.

Kimsa kaq ángelpa willakuyninpa manam ñawpaq kaq huk ñiqin angelkunapa, iskay ñiqin angelkunapa willakuyninkunamanta sapanchayta atinkichu; ichaqa manam Diospa qanchis trompetankunamanta, apostasiaman taripaq juzgamientonmanta, t'aqayta atinkichu. Apocalipsis qelqapa pusaj kapitulopi tarisqa juzgamientopa ñawpaq tawa trompetankuna riqsichin Constantinoq 321 watapi ñawpaq Domingo p'unchaw kamachiynta ruwasqan qhepamanta Roma Occidentalpa aswan-aswan chinkayninta, hinallataq qallarín 330 watapi imperiota inti lloqsiyman hinallataq inti haykuyman rakisqanmantam.

"May pachapi suyunchik, kamachiq tantanakuykunapi, runakunaq yuyayninkuta watananpaq kamachikunata ruranqa, religiónpi hayñinkunamanta, domingo p'unchayta waqaychanankupaq kallpachaspataq, qanchis kaq p'unchay Samana Samanata waqaychaqkunapaq ñak'ariy apaq atiyiniyuqta churaspataq, Diospa kamachinmi, llapa imapaq hina kaqman hina, suyunchikpi mana valiqman tukusqa kanqa; hinallataq llapa suyupaq apostasiam qhipanta llapa suyupaq thuñiywan qatipasqa kanqa." Review and Herald, 18 diciembre, 1888.

Llaqtapa huchaman urmaynin llaqtapa chinkayninta apamun nirqan yachachiyqa, Constantinoq llaqtanman chayamurqan ñawpaq tawa cornetakunawan, chaykunam Roma occidentalta 476 watapi tukuchirqanku. Roma orientalqa 1453 watapin tukukuyninman chayarqan, ichaqa profecía nisqaman hina llaqtayuq kamachikuynintaña oqorqan 27 julio 1449 p'unchawpi. Babiloniamanta huk tuta ukhullapi urmachisqa kasqanman mana rikch'akuspa, Romaqa, occidentalpas orientalpas, pisillamanta tukukuyninkunaman apasqa karqan. Roma occidentalpa urmaynin, ñawpaq tawa cornetakuna ukhunpi 476 watakama, Estados Unidosp urmayninta rikuchin tawa cornetakuna ukhunpi; chayqa huk nivelpi Estados Unidospa tawa mirayninkunata rikuchin, chaykuna 1798 watapi qallarispas Domingo ley kama tukukun. Chay tawa miraykunapaq Adventismopa tawa mirayninkunawan paralelon, chaykunataq Apocalipsis ishkanayquq ñawpaq tawa iglesiakunawan, Ezequiel pusaq ñiqin kapítulopi tawa aswanman wichariq millay abominacionkunawan, hinallataq Joel qillqapi tawa ola langostakunawan paralelon.

Kaymi nin Señor Diosmi ninqa: ¡Imaniraykum aswanraq, Jerusalénman chay tawa sinchi tariyayninkunata kachamusqa chayqa, espadata, yarqayta, millay uywakunata, unquy onqoytawan, runatapaspas uywatapas chaymanta kuchunaypaq! Ezequiel 14:21.

Pichqaq kaqnin trompetakunam Inti llaqtapi Romata urmachirqanku, hinallataq inti llaqtapi Roma, profeta rimayninpi kinti llaqtapi Romaqwan tinkuchisqa kasqanman hina, estadota rikuchin. Kinti llaqtapi Romaqa iglesiata rikuchin. Kinti llaqtapi Romaqa Estados Unidos naciontapas rikuchinmi, paymi ñawpaqta atipasqa, imaynan kinti llaqtapi Roma atipasqa karqan hinata.

“América, hinaspa qhispiqa yupaychay libertadpa allpan, Papadowan hukllakuspa yuyayman ch'aqwayta churaspa runakunata llulla samana p'unchayta yupaychanankupaq kallpachaspa, chayqa kay pachapi llaqa suyukunapi tiyakuq runakuna paypa ejemplonta qatinqaku.”
Testimonies, volumen 6, 18.

Ñawpaq tawa trompetakunaqa Amerikapa historianninpi tawa miraykunata rikuchin, hinaspa Estados Unidos urmaykuptin, Daniel chunka hukniyuqpa tawa chunka hukniyuq versiculopi nisqa hatun sumaqa allpaqa chayraqmi urman, hinaspa qhipa hark'ayninqa Egipto, kay pachapi wakin llaqtakunapa unanchan. Naciones Unidas, chunka reykuqa kasqankurayku, chaymantam qanchis kaq reinonta papadoman qusqankumanta acuerdankuña, Revelación chunka qanchispi nisqahinataq, “huk pisi pachakama—huk hora.” Kayqa Herodespa p'unchaynin raymipi pasakun, maypichus kuskan reinonta qonanta prometen. Herodespa p'unchaynin raymipi, chay horapi qelqasqa makin rikurimun perqakuna yesopi, hinaspa Belsasar wañuchisqa kachkan. Chay horaqa domingo kamachiypi chayamun, hinaspa runakunapa gracia pacha tukukuyninkama sayan. Qanchis kaq reinoqa atipasqam, Constantinopla perqakuna 1453 watapi urmayninwan unanchasqa hina. Estados Unidospi domingo kamachiymanta, 1449 nisqawan unanchasqa hina, Constantinopla urmayninkama 1453 watapi, tawa simbólico watakuna kanku. Papadokunaqa wañuy apaq ch'akiyta 1798 watapi chaskirqan.

Daniel chunka huk versículonpi papadokuna urmarqan 1798 watapi, pacha tukukuypa tiempompi. Chaymanta urqu suyuq reyñinqa urmarqan 1989 watapi, pacha tukukuypa tiempompi. Estados Unidosqa urman versículo hukniyuq chunka hukniyoqpi, Egiptoqa urman versículo hukniyuq chunka iskayniyoqpi, papadokunaq atiyñintaq kutimun iskay kaq, tukuypaq urmayninqaman

versículo hukniyuq chunka pichqayoqpi.

“Naciónkunapa hatariyninmanta urmayninmanta, Danielpa librunpi hinaspa Apocalipsispi sut'inchasqa kasqanman hina, yachakuytaqmi imayna mana allinpaq kasqanta llapa hawallapi rikuchikuq, kay pachapa hatun kayninqa. Babilonia, llapa atiywan hinaspa hatun k'anchayninwan, mayqin rikch'akuynintapas kay pachanchikqa manan chaymanta qhipamanqa hayk'aqpas rikurqanchu,—atíy hinaspa hatun kay, chay p'unchaykunapi runakunapaqqa sinchi sayaq, unaypaq takyaq hina rikurirqa,—ancha hunt'asqataqmi chinkapusunña! “Qurapa t'ikahina,” wañusqa. Santiago 1:10. Chayhinataqmi Medo-Persia qhapaq suyuqa chinkarqa, hinaspa Grecia nacionpa hinaspa Romapa qhapaq suyunkunapas. Chayhinataqmi tukukuq tukuy ima mana Diosniyuq cimentunpi sayasqa kaq. Sapallanmi sayanman chay imapas Paypa munayninwan huñusqa kaq, hinaspa Paypa kasqanta rikuchiq kaq. Paypa kamachikuyninkunallanmi kay pachanchikpi sapa kuti mana kuyukuq kaqkunaqa.” Profetas y Reyes, 548.

Chusku tawa chunka hukniyuqpi rimasqapi, Estados Unidospa urmaynin (llulla willaq) 1449 watapi rikuchisqa karqa; chusku tawa chunka iskayniyuqpi rimasqapi, Egiptopa urmaynin (amaru) 1453 watapi rikuchisqa karqa, hinaspapas papakuna kamachiy (sallqa uywa) yanapaqniyuq mana kaspá tukukuyninman chayan, 1798 watapi rikuchisqa hina. Llulla willaqpas amarupas trompeta atiyiniyuqkunawan urmachisqa kanku, sallqa uywataq amaru atiyiniyuqwan urmachisqa kan.

Tawa chunka iskay chunka hukniyuq kayqa huk qhapaq suyu chinkarichisqa mananta unanchanmi. Alejandroq qhapaq suyunta tawa qhapaq suyukunamanmi t'aqarichirqa, hinaspataq Egipto lamar qomerpi tawa miraypi uraykamuqa, hinaspa Israelqa Intiman k'umuykan Ezequiel pusaqniyuqpi tawa millay qhencha kayninpi. Protestantismop tawa mirayninkuna, hinaspa Republicano-kunapas allpa uywa nisqapi, 1798 watapi qallarin, hinaspa iskaynin waqranpaq pasayta qayllamusaq Domingo leywan tukukun. Ezequielpa Jerusalén contra tawa nanay juzgamientonkuna, Estados Unidos contra tawa juzgamientokunata rikuchin; chay tawa juzgamientokunataq Bibliapi profecía nisqapa soqta kaq qhapaq suyuq juzgamientonkunamanta rikch'achin, hinaspataq chaykuna unanchan 1449 watamanta 1453 watakama chay tawa watakunata, maypichus Bibliapi profecía nisqapa qanchis kaq qhapaq suyu acuerdonkuwan qhapaq suyunkumanta kuskanta papadoman qunanku iglesiapiwan estadopi hukllachasqa t'inkiypi, mayqen t'inkiy patapi Tiro llaqtaq waynapa warmi reynaykan.

1449 watamanta 1453 watakama tawa wataqa qanchis kaq qhapaq suyuqa domingo kamachiypi tukukuyninta rikuchin, hinallataq pusaq kaq qhapaq suyupas domingo kamachiy manta prueba tukukuq kama tukukuynin pacha kasqanta rikuchin. Egipto atipayqa, mayqinchus kay pachapas, hinallataq papadoman qusqa dragónpas kachkan, 1449 watamanta 1453 watakama tawa watawan unanchasqa pacha qallariyninpi huk fractal nisqa hina kachkan. Kaymi Constantinopla urmayta domingo kamachiywan reqsichin, hinaspataq yapamanta Miguel sayariqtin. Miguel sayariqtinqa tawa angelkunaqa qispichisqa yachachiyman hina hunt'asqa kachkanku.

Rikurirqani tawa angelkuna tawa wayrakunata hark'asqankuta, Jesús pa llank'anan santuariapi tukukama; chaymantataq qhipa qanchis ñak'ariy plágakuna hamunqa. Early Writings, 36.

Alejandropa qhapaq suyunkuna tawa rakisqa, Roma occidentalpa hawanpi tawa qepayay waqras, Roma orientalpa hawanpi tawa wayrakuna kacharichisqa, Jerusalénpa hawanpi tawa nanay juicioykuna, papado tukukuyninman chayaspa mana pipas yanapaq kaptin tawa wayrakuna kacharichisqa. Kay profético unanchakunata rikhurichisqawanmi iskay ñak'ariyta yuyarisun, qaylla hamuq domingo kamachiyta churayman tupachispa.

Florencia Hatun Tantanakuy

1439 watapi, Florencia Consejo (Florencia Unión nisqapas sutichasqa), Iglesia Ortodoxa Orientalpa representantekuna (Emperador Bizantino Juan VIII Palaiologoswan, Constantinopla Patriarcawan pusasqa) Iglesia Católica Romanawan huk formal unión decreto-ta firmarqanku. Paykuna acuerdorqanku Roma Papa-ta llaqa Iglesiapa uman hina (aswan hatun kamachiq atiyiniyuq autoridad hina) riqsichiyta.

Qharinqaqa warmipa umanmi, imaynachus Cristoq iglesiapa uman kasqan hina; payqa cuerpopa Salvadorninmi. Efesios 5:23.

Yupaychasqa Niceno-simi yachachiyqa

Emperadorta Patriarcawanpas “Filioque cláusulata” Niceno Credopi chaskirqanku, chayqa Niceno Credoman yapasqa kasqanmi, nispa Santu Espírituqa Taytamanta hinallataq Churimantapas llusqin. Niceno Credoqa hukninmi aswan hatun ancha mast'arisqa rimaykunamanta, católica ñiypa historiampi. Niceno Credoqa católica ñiypa sonqonpi kaq yachachikuykunapa formal pisiyachisqa huk huñuymin. Qallariyninpiqa qelqasqa karqa Jesucristo pichus kasqanmanta cheqaq kayta amachanapaq. Watapi 325, hatun ch'aqway paqarirqan, Arius sutiyoq sacerdotepaq yachachisqanrayku, nispa Jesusqa Dios Taytapa rurasqan kasqanta hinallataq mana hunt'asqa Dioschu kasqanta.

Qhapaq Hatun Constantino ñawpaq Nicæa tantanakuyta waqyarqan chay sasachakuyta allinchaypaq. Chay tantanakuy sinchita takyachirqan Jesús hunt'asqa Dios kasqanta, Taytawan “huk kikillan kaqninpi” kasqanta. Chay Ñiñy willakuyqa qhepaman mast'arichisqa karqan Constantinopla tantanakupi wata 381-pi. Kay pachapi yuyayman churana kan: Nicæa Ñiñy willakuyqa ñawpaq Constantinoq historiampi sayachisqa karqan, hinaspa chayqa qhepa Constantinopaqpas huk sasachakuy kanan karqan; payqa Constantino chunka hukniyuq karqan, inti lloqsimuynin lado Byzancio llaqtapa qhepa qhapaq apu kasqanrayku. Hatun Constantino, ñawpaq kaq, kuti-kutimanta Bibliaq willakuyninpi rimarisqa sujetom hina qhawachisqa kachkan. Payqa inti lloqsimuynin imperiopa qallariyninpi kamachiqmi, chayrayku inti lloqsimuynin imperiopa tukukuyninpi kamachiqta rikch'achin. Nicæa Ñiñy willakuyqa qallariy historiapiipas tukukuy historiapiipas huk imamanta kananqa profeciata yachaq runapaq allinta qhawarisqa kanan, alpha hinaspa omega nisqakunapa prinsipionta entiendenqa.

381 watapi, Nicenopi Ñiñypaq Rimaynin musuqmanta allichasqa karqan Purgatoriomanta yachachiywan, Eucaristíamanta yachachiywan, hinallataq Eucaristiapaq mana pukuchisqa tantata llamk'achiyta chaskispa, chayqa Latin runakunapa ruwaynin karqan. 381 watapi Credopis Católicokunapa original huchamanta hinallataq wañusqamanta qhepapi kawsaymanta

unanchayninta chaskirqan. Tukukuyninpi kay hatun rimaywanmi tukukurqan: “Noqaykupas sut’inchayku hatun apostólicopa seesninwan Romanopa Pontíficen tukuy pachapi ñawpaq kamachiq kasqanta, hinaspataq Cristopa chiqap vicario kasqanta.”

Florencia Hatun Tantanakuypi huk musuqchasqa rikch’ayninmi firmakurqa 1439 wata, julio killapa 6 p’unchawninpi, Constantinopla llaqtam 1453 watapi Otomano Turkokunaman urmaqtinmanta 14 wata ñawpaqta. Say tinkiyninga ancha sinchi política ñit’isqa kasqan ukhupi firmakurqa. Imperio Bizantinoqa ancha llakiyanmi kasharqa Inti hayk’umuq Otomanokunapa contranpi Occidente lawmanta soldadokuna yanapakuyninta maskhaspa. Griego delegadokuna wasinkuman kutimusqankumanta qhipamanqa, say rimanakuyqa kallpawanmi chinkachisqa karqa Inti lawpi ashkha klerokuna, monjekuna, hinallataq llaqa runakunapaq. Ashkha obispokuna, mayqenkunachus chayta firmarqanku, qhipamanmi yanapayninkuta qechurqanku. Say tinkiyninga manam hayk’aqpas hunt’asqa churakusqachu, hinallataq qatiq watakunapim Inti Ortodoxa Iglesiapaq sut’inchasqa mana allinchasqa karqa. Constantinopla llaqta 1453 watapi urmaqtinqa, say tinkiyninga ñam ruwasqapi urmanakusqa kasharqa. Historiadorkunam achka kutipi willakunku kayqa huk política tinkiynin kasqanta, teología, cultura, hinallataq runa masipa ukhu ukumanta sinchi hark’ayrayku mana atisqa tukusqanta.

Ñawpaq Nicaea Hatun Tantanakuypi, wata 325 nisqapi, Niceno Ññiy Willakuy chaskisqa karqan. Chayqa phichqa wata ñawpaqman señalasqa kashan wata 330 manaraq chayamushaqtin, maypichus Daniel chunka hukniyuq, iskay chunka tawañiqin versículopi “huk pacha” hina rikuchisqa kimsa pachak soqta chunka wata tukukurqan.

Payqa allin kawsaywan yaykunqa, suyupaq aswan qapaq hallp’ankunamanpas; hinaspan ruwanqu qaqarisqankuna mana ruwasqanta, nitaq ñawpaq taytankunap taytankunapas mana ruwasqankuta; payqa paykunaman rakinqa apasqa qillqakuna, saqe, ima qapaq kaykunatapas: arí, sinchi pukllanakunapaqpas yuyayninkunata wakichinqa, huk pisi pachakama. Daniel 11:24.

31 a.C. watata hinallataq 330 watapas Daniel chunka hukniyuq qillqapa iskay chunka qanchisniyuq chaymanta iskay chunka isqunniyuq versículokunapi nisqa “churasqa tiempo”-ta señalan.

Kay iskaynin reykunapa sonqonkunaqa mana allinta rurayllapaqmi kanqa, huk mesa patapin llullakuykunata rimankaq; ichaqa chayqa manam allinpaq llusqinqachu, imaraykuchus tukukuyninqa churasqa p’unchawllapim kanqa. ... Churasqa p’unchawpi kutimunqa, uray llaqtaman hamunqa; ichaqa manam ñawpaq kaqhinchu kanqa, nitaq qhipa kaqhinaspa. Daniel 11:27, 29.

Profeciap niraqninkunapa qallariynin (330) hinaspa tukukuynin (1449–1453) inti lloqsimu Romaqa rikuchisqa kachkan ñawpaq hinaspa qhipa emperador Constantino nisqawan. Profeciap niraqninkunapa alfa hinaspa omega inti lloqsimu Romaq, Bizantino Imperio sutiyoq, tinkisqa kachkan kimsa pachak soqta chunka watayuq Roma Imperialpa tukukuyninwan, mayqinchus aswan kamachiq hina kamachirqa Actium maqanakuy manta 31 a.C. watapi qallarispa 330 watakama, chaymanta riqsispa 1453 watakama. Actium maqanakuy manaraq kaptin 31 a.C. watapi, Marco Antonio hinaspa Augusto César huk mesa patapi llullakuykunata rimarqanku,

ichaqa mana allinta llusqirqanchu. 330 wata manaraq kaptin, 325 watapi, Credo Niceno chaskisqa karqan. 1453 wata manaraq kaptin, chay kikillan Credo Nicenopa musuqchasqa rikchaynin chaskisqa karqan. 31 a.C. manaraq kaptin, iskay política runakuna huk mesa patapi llullakuykunata rimarqanku. 325 watapiqa, espíritu nisqapi llullakuykuna huk mesa patapi rimasqa karqan. Chay iskay testigokuna reqsichinku política hinaspa espíritu nisqapi llullakuykunata, mayqinkunachus 1439 watapi Concilio de Florencia nisqapi chaskisqa karqan. Chay musuqchasqa Credo Nicenoqa Decreto de Unión sutiyoq karqan.

Llullakuykunapa ñawpaq markan, huk mesapi tiyaypi, 31 a.C. manaraq chayamushaspa karqan, hinaspa iskay político huñunakuykuna taypinpi, pagano Roma llaqtamanta. Chay llullakuykunapa churaska pacha 31 a.C. karqan, hinaspa chayqa Augusto-manta consistirqan, Roma-pa unanchaquin hina, qhari warmiwan huñusqa confederación contra, paykuna Egipto-ta reprecentarqanku. Iskay kaq llullakuykuna 325 watapi karqan, hinaspa churaska pacha 330 karqan. Kimsa kaq llullakuykuna 1439 watapi karqan, hinaspa churaska pacha 1449–1453 karqan. 1439 watapi mesapi kaqkuna intiq chimpapi kaq Roma-tawan inti llusqiy chimpapi kaq Roma-tawan reprecentarqanku, inti llusqiy chimpapi kaq Romaqa político munayninta maskhaspa, huk religioso rimanakuywan acuerdoman chayarqan. 31 a.C., qhipanta 330, chaymanta 1453, Roma-pa siq'inpa kimsa kuti rurasqa aplicacionninta reprecentan.

Marc Antonywan Cleopatrawan huñunakusqankumanta hamuq políticopi manchayqa, 325 watapi Arrianismopa herejiamanta hamuq espiritupi manchayta rikuchirqan; chaymantaqa 1439 watapi islam suyuyu turkokunapa políticopi hinaspa religionpi manchaynintaq rikuchirqan.

Nicea Iñiykuna Qelqapi yachachikuykuna llullakuykuna kanku, chaykunapiqa manam ima cheqaq kaypas kanchu. 1439 wata, julio killapa 6 punchawninpi, Florencia Tantanakuypi firmasqa qelqaqa “Huñunakuy Kamachikuy” nisqa sutinwan reqsisqa karqa, hinaspataq chay kikillan llullakuykunata astawanraq reqsinakurqa. 1439 watapi chay kachakukuna Constantinoplaman kutimuspanku, piñakuywan hinaspa traicionmanta tumpasqa simikunawanmi tinkunakusqaku. Kay rimaymi maymanpas purirqa: “Papaq mitranmantaqa aswan allinmi turcokunaq chukullun.”

Huk t'aqanakuyqa aswanraq qillqasqa karqan imaraykuchus Bizantino Qhapaq Apuqa ancha llakiywanmi qhawaq karqan Occidente llaqtakunamanta soldadokuna yanapakuyninta Otomano runakunapa contranpi. Pisi, icha mana ima soldadokuna yanapakuypas hamunanchu sut'iman rikuriptin, t'aqanakuyta yanapaqkunata chinkarparirqanku. 1450–1451 watakunapi, achka Inti lloq'e sinodokunam t'aqanakuyta mana chaskirqankuchu, chaymanta Constantinopla llaqta 1453 watapi urmaykuptin, t'aqanakuyqa tukuy hinantinpi saqisqa karqan. Florencepi Unión nisqa Decretopa qhipa tukukuyninca Iglesia Ortodoxa Orientalpa yuyayninman hina huk concilio pantasqa, mana chaskisqa kasqanmi. Mana allinchasqa kasqantachu reqsinku. Ichaqa Iglesia Católica Romanaqa kunankamapas allinchasqa concilio ecuménico kasqantam qhawarin.

Kay suyachkasunmi iskay kaq ay, profetapa sut'inchasqa ch'iqninkuna imayna kutimun chay kinsa kaq aypa historiampi, chayta entiendenapaq. Ñawpaq kaq aypa pachak pichqa chunka watayuy profecianmi qallarirqan 27 julio killapi, 1299 watapi, hinaspa tukukurqan 27 julio killapi, 1449 watapi.

1449

Constantino XI Palaiologosqa paqarisqa karqan 1404 watapi, hinaspa qhapaq kamachiq hina kamachikurqan enero killamanta 1449 watapi chaymanta mayo 29 p'unchawkama 1453 watapi. Payqa karqan Inti llusqsimuyuniyoq Roma llaqtapa Antisuyu kaq (Bizantino) Qhapaq Suyuyqa qhipa emperadornin, mayqencha 1,100 watakunamanta aswan unayta sayasqa karqan. Payqa sinchi sonqowan pusarqan Constantinopla llaqtapa amachayninta otomanoq muyurisqan 1453 watapi, qanchis waranqa manta pusaq waranqakama amachaqkunallawan, Mehmed II-pa 80,000 aswan askha soldadokuna kaq ejercitonpa contranpi. Payqa wañurqan maqanakuspa llaqtapa perqakunapi mayo 29 p'unchawpi 1453 watapi, Constantinopla llaqta tukuyta urmaykuptin. Aychantaqa mana hayk'aqpas sut'inchasqa reqsichiyta atirqankuchu. Wañuyninmi señalarqan Roma Qhapaq Suyuyqa tukukuynta (chay qhipa cheqaqmanta qatipaqmi karqan Augusto-pa 27 a. C. watapi hatarichisqan qhapaq suyuta).

Payqa yuyarinakunanmi Griega historiapi hinallataq Ortodoxa tradiciónpi hina huk qhari sunquyuq héroe hina — ñawpaq rimaykunapi achka kuti sutichasqa “Mármol Emperador” nisqa (chay ññiyqa pay huk p'unchaw kutimunqa Constantinopla llaqtata qispichinampaq nisqaqa).

Juan VIII Palaiologos (1392–1448) karqa iskay ñiqin qhipa Bizantino Emperador, payqa kamachirqan 1425–1448 watakunapi. Payqa Emperador Manuel II Palaiologospa kurak churin karqa, hinaspa Constantino XIp kuraq wawqinmi karqa. Juan VIIIqa aswan hatun chiqnin kamachisqan tiemponta pasarqan wañuyupaña chayasqa Bizantino Imperiota Otomanokunamanta qispichiyta ancha llakiywan maskhaspa. 1439 watapiqa, pay kikinmi Italiaman purirqan hinaspa Florencia Hatun Tantakuyta umallirqan, chaypi paywan Inti lloq'e Ortodoxo delegaciónqa huk pisi tiempollapaq acuerdota rurarqanku Roma Católico Iglesiwan hukllachasqa yapamanta kananpaq, hinaspa Papa-ta Iglesiapa uman hina chaskinankupaq. Constantino Hatunpas Nicea Hatun Tantakuyta umallirqanmi. Juan VIII suyarqanmi kay hukllachakuy papadowanqa K'anchay llaqtakunamanta soldado yanapayta apamunanta Turcokunapaq contra, ichaqa chay hukllachakuyqa Constantinopla llaqtapiqa ancha mana munasqa karqa, hinaspa tukukuypiqa mana allinman llusqirqanchu. Juan VIII wañurqan 1448 watapi (natural causasanta), phisqa watallamantaña Constantinopla 1453 watapi urmaykuchkaptin. Chaymantataq wawqin Constantino XI emperador tukuq, hinaspa llaqtata amachaspa wañurqan.

Juan VIII wañuptin 1448 watapi, wawqin Constantino XI paypa rantinpi akllasqa karqan. 1448 watakamaqa Imperio Bizantinoqa huk huch'uy vasallo estadoñam karqan, hinaspa otomanokunaqa hatun atiyuq kasharqanku pichus Constantinopla llaqtapi tronoman tiyaykunampaq nisqapi. 1449 watapi julio killapa 27 p'unchawninpi, Imperio Bizantinoq qhipa watankunapi ancha allin reqsichisqa huk hatun político ruway pasakuran. Emperador bizantino Juan VIII Palaiologosqa ñawpaqtaña 1448 watapi wañusqa karqan. Wawqinmi, Constantino XI Palaiologos (qhipa emperador), Constantinopla llaqtapi emperador hina willasqa karqan. Ichaqa, manaraq Constantino XI kamachiq tianaman oficialta yaykuchkaptin, kachaqninkunata Ottomanokunapa Sultanninkuman (Murad II) cacharqan, hinaspa kamachinampaq saqisqa kayta mañakurqan. Sultanaq chay saqisqa kayta qorqan, chaymantaqmi Constantino XIqa formalta coronasqa hinaspa emperador hina reqsisqa karqan. Kay ruwayqa Imperio Bizantinoq independencia voluntariamente

qoykuyñin hina qhawasqa karqan. Ñawpaq kutipi, huk emperador bizantino sut'ita reqsirqan payqa Ottomano turkokunapa saqisqanllawan kamachisqanta. Chaymanta tawa watallam qhipaman, 1453 watapi, Constantinoplaqa otomanokunaman urmaykurqan.

Kimsa pachak isqun chunka hukniyuq wata, chunka pichqayuq punchaw qhipaman 27 julio 1449 p'unchawmanta, 11 agosto 1840 p'unchawpi, Turkunakqa Egiptomanta amachakuyta maskarqanku, tawa hatun Europamanta atiyiniyuq nacionkunaman kasukuspanku; chayhinapi hunt'arqanku profeciata huk hora, huk punchaw, huk killa, huk wata nisqapa. Kunanqa razonamientota mayqinchanpi churarqanchikña, ñawpaq ñak'ariyta iskay ñak'ariytawan qayllamanta hamuq domingo kamachikuymán aplikaykunapaq. Pedroqa, pachak tawa chunka tawayoq waranqa runakunapa simbolon hina, kimsañiqin angelpa kuyuriyninta rikuchin; William Miller-taq ñawpaq ñiqin angelpa iskay ñiqin angelpa kuyuriynintawan rikuchin. Iskaynin kuyuriykunapas “llave” nisqawan t'inkisqa kanku.

Davidpa wasinpa llavinta umrananman churasaq hambrenpi; hinaptin kicharinqa, mana pipas wichq'anqachu; wichq'aptintaq mana pipas kichanqachu. Isaías 22:22.

Qampaqa nirqaykipas: qamqa Pedrom kanki, kay rumi patapitaq Iglesiayta hatarichisqa; infiernopa punkunkunapas manam atipayta atinqachu. Qamtataq hanaq pacha qhapaq suyuypa llavinkunata qosqayki; imatapas kay pachapi watanki chayqa hanaq pachapipas watasqa kanqa; imatapas kay pachapi paskanki chayqa hanaq pachapipas paskasqa kanqa. Mateo 16:18, 19.

Qatiq qillqapiqa ñawpaq qillqapi asuykusunchik Nínivepa maqanakuynta, hina “llave” hina, mana ukhupi mana tukukuq t'uquta kicharinallanpaqchu, aswanpas profétik llaveta hina, chaywan Daniel chunka hukniyuqpa llapan testimoniunta hunt'asqa allichasqa kamachiyman tinkuchin. Millerpa musquyninpi “llave” cajónman watasqa karqa, chayqa Millerpa Bibliam yachaymanta ruwayninmi karqa. Milleritakunapa historianta textokunawan pruebaynin, kimsakaj angelpa historiapi “línea sobre línea” nisqawan huñusqa, chaymi llave kan Apocalipsis isqunpa llavenpaq, versículo tawa chunkaq hawapi mensajeninpa pakasqa historianta kicharispas, chaymanta allichasqa kamachiyman churaypaq.

Qatiq qillqapi huk qhipa artículo nisqapi kay yuyaymanakuykunata qatiqllasunchis.

“Profetamanqa, ruwana ukhu ruwawan, kawsayniyuq kaqkunapa rikch'ayninkunapas paykunawan tinkisqa, llapanmi sasachakuq, mana willakuy atisqa hina rikurqan. Ichaqa tukuy atiy Yachaypa makinmi ruwaykunachaw rikukun, hinaptinpas hunt'asqa allichasqa kamachiymi paypa rurasqanmantapacha llusqiy. Sapa ruwanmi huk ruwawan kуска hunt'asqa tinkuywan llank'an.” Testimonies to Ministers, 214.